

The Application of Artificial Intelligence in Academic Management of School Administrators in the Mae Charao School Cluster under the Tak Primary Educational Service Area Office 2

Tanongsak Junsamut¹ and Suda Netsawang²

Received: January 29, 2026

Revised: June 29, 2026

Accepted: June 30, 2026

Abstract

The purposes of this research article were 1) to study the current application of Artificial Intelligence (AI) in academic administration by school administrators in the Mae Charao school cluster; and 2) to study guidelines for developing the application of AI in academic administration by school administrators in the Mae Charao school cluster under the Tak Primary Educational Service Area Office 2. A mixed-methods research approach was used, combining quantitative and qualitative research. For the quantitative research, the population consisted of 12 school administrators and 171 teachers, totaling 183 individuals, in the Mae Charao school cluster, under the Tak Primary Educational Service Area Office 2, during the 2025 academic year. A questionnaire with a reliability coefficient of 0.97 was used. The sample size was determined using the Krejcie-Morgan formula, resulting in a sample of 123 individuals: 12 school administrators and 111 teachers. Data were analyzed using frequency, percentage, and mean, and presented in tabular form with

¹⁻² North-Chiang Mai University

Corresponding author, b673302095@northac.ac.th Tel. 091-0288251

descriptive captions. The qualitative research method involved purposive interviews with five key informants: two school administrators with at least the professional qualification of "Expert" and three teachers with at least the professional qualification of "Expert". Data were analyzed using content analysis techniques. The research findings revealed that 1) the overall application of artificial intelligence (AI) in academic administration by school administrators in the Mae Charao school cluster under the Tak Primary Educational Service Area Office 2 was at a high level ($\bar{x} = 3.55$, S.D.= 0.59); and 2) the guidelines for developing the application of AI in academic administration by school administrators indicated that it was recommended to promote the use of AI in data analysis and predicting student needs in order to develop up-to-date curricula and learning management, support teachers in developing learning materials and tools, and reduce workload and increase the efficiency of teaching. In addition, AI should be applied in educational data analysis, supervision, evaluation of learning management, and data compilation for educational quality assurance to support administrator decision-making and develop the academic administration of schools effectively and sustainably.

Keywords: Application of Artificial Intelligence, Academic Administration, School Administrators

การประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์ในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนแม่จะเรอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2

ทงศักดิ์ จันสมุทร¹ และสุดา เนตรสว่าง²

Received: January 29, 2026

Revised: June 29, 2026

Accepted: June 30, 2026

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์ ในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนแม่จะเรอ และ 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์ ในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนแม่จะเรอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานวิธี ประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ การวิจัยเชิงปริมาณ ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 12 คน และครูผู้สอน จำนวน 171 คน รวมทั้งสิ้น 183 คน ในสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนแม่จะเรอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ปีการศึกษา 2568 โดยใช้แบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 123 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา 12 คน และครูผู้สอน 111 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าความถี่ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย นำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพใช้การสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่คัดเลือกแบบเจาะจง จำนวน 5 คน ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา วิทยฐานะชำนาญการขึ้นไป จำนวน 2 คน และครูวิทยฐานะชำนาญการขึ้นไป จำนวน 3 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพการประยุกต์ใช้

¹⁻² มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่

Corresponding author, b673302095@northac.ac.th Tel. 091-0288251

ปัญญาประดิษฐ์ในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนแม่จะเรฯ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.55$, S.D. = 0.59) และ 2) แนวทางการพัฒนาการประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์ในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ควรส่งเสริมการนำ AI มาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลและคาดการณ์ความต้องการของผู้เรียน เพื่อนำไปพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ให้มีความทันสมัย สนับสนุนครูในการพัฒนาสื่อและเครื่องมือการเรียนรู้ รวมทั้งช่วยลดภาระงานและเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน นอกจากนี้ ควรประยุกต์ใช้ AI ในการวิเคราะห์ข้อมูลทางการศึกษา การนิเทศติดตาม การประเมินผลการจัดการเรียนรู้ และการจัดทำข้อมูลเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจของผู้บริหารและพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

คำสำคัญ: การประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์, การบริหารงานวิชาการ, ผู้บริหารสถานศึกษา

บทนำ

การจัดการศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ เป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนประเทศและเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันในระดับนานาชาติ โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้สร้างสรรค์นวัตกรรมและเป็นพลเมืองยุคดิจิทัล (จิตติมา วรณศรี, 2564) ซึ่งสอดคล้องกับวิสัยทัศน์แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579 ที่มุ่งให้คนไทยได้รับการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21 การเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัลส่งผลให้การจัดการศึกษาจำเป็นต้องปรับตัว เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะศตวรรษที่ 21 และสมรรถนะดิจิทัล ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560 ซึ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและการพัฒนาอย่างรอบด้าน การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ การจัดการเรียนรู้ และลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2564) โดยเฉพาะเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) ที่สามารถเรียนรู้ วิเคราะห์ข้อมูลจำนวนมาก และสนับสนุนการตัดสินใจด้านการจัดการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2563) งานวิจัยชี้ว่า AI สามารถสร้างการเรียนรู้แบบปรับตัว เสริม

ประสบการณ์การเรียนรู้ และช่วยให้ผู้สอนปรับกลยุทธ์การสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งจะกลายเป็นเทคโนโลยีหลักที่นำไปสู่การปฏิรูปการจัดการศึกษาอย่างลึกซึ้ง แม้ว่ารัฐบาลไทยจะได้ประกาศแผนปฏิบัติการด้านปัญญาประดิษฐ์แห่งชาติ พ.ศ. 2565–2570 เพื่อส่งเสริมการใช้ AI อย่างเป็นระบบ แต่ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษาบางส่วนยังขาดความรู้และทักษะในการประยุกต์ใช้ AI เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2563)

จากการศึกษาปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารสถานศึกษา พบว่าผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการกำหนดทิศทางและวางแผนเชิงอนาคตเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว อย่างไรก็ตาม การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในโรงเรียนยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากการบริหารแบบบนสู่ล่าง (Top-Down) ที่ขาดการคำนึงถึงบริบทและวัฒนธรรมของโรงเรียน ส่งผลให้ครูและนักเรียนไม่ได้ใช้เทคโนโลยีอย่างเต็มศักยภาพ ดังนั้น การปรับสู่การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management) จึงมีความจำเป็น เพื่อเพิ่มการมีส่วนร่วมและประสิทธิภาพในการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี ผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่จึงต้องเร่งใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและปัญญาประดิษฐ์ในการบริหารและการจัดการเรียนการสอน แม้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 จะส่งเสริมการใช้ปัญญาประดิษฐ์อย่างต่อเนื่อง แต่ยังพบว่าสถานศึกษาบางแห่งนำไปใช้ได้ไม่เต็มที่ เนื่องจากข้อจำกัดด้านบุคลากร วัสดุอุปกรณ์ และระบบการบริหารจัดการ

จากบริบทดังกล่าว ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์ในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนแม่จะเรฯ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ผลการวิจัยคาดว่าจะจะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผน ส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการด้านวิชาการอย่างมีประสิทธิภาพ ข้อมูลที่ได้ใช้เสนอแนะแนวทางการพัฒนาระบบและการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเพื่อสนับสนุนทรัพยากรด้านการบริหาร การนำเทคโนโลยีอัจฉริยะช่วยเพิ่มคุณภาพการตัดสินใจ พัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ การประเมิน การนิเทศ และการประกันคุณภาพ ทั้งนี้ การดำเนินการต้องคำนึงถึงความมั่นคงข้อมูล โครงสร้างพื้นฐาน และการปรับตัวบุคลากรเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการศึกษาที่ตั้งไว้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพการประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์ในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนแม่จะเรฯ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2

2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์ในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนแม่จะเรฯ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

บทความวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสานวิธีประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยค้นคว้า ค้นคว้า ตำรา วารสาร บทความ แนวคิดของนักวิชาการต่าง ๆ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์ ในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษาแนวทางการสร้างแบบสอบถามจาก พรวิมล กลิ่นศรีสุข (2564) และขวัญเนตร มูลทองจาด (2564) เพื่อประยุกต์ใช้ในการสร้างแบบสอบถามแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สอดคล้องกับการค้นคว้าครั้งนี้ แบ่งการวิจัยออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. การวิจัยเชิงปริมาณ

การวิจัยเชิงปริมาณมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์ในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา และศึกษาแนวทางการพัฒนาการประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์ในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนแม่จะเรฯ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 12 คน และครูผู้สอน จำนวน 171 คน รวมทั้งสิ้น 183 คน ในปีการศึกษา 2568 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie, R. V., & Morgan, D. W., 1970) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 123 คน ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 12 คน และครูผู้สอน จำนวน 111 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ทำงาน และตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์ (AI) ในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 7 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 2) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 4) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 5) ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 6) ด้านการนิเทศการศึกษา และ 7) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

แบบสอบถามที่ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย นำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา และหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย (Index of Item Objective Congruence: IOC) รวมถึงตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหาและความชัดเจนของภาษา จากนั้นนำไปทดลองใช้เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.97

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ

การวิจัยเชิงคุณภาพมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์ในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนแม่จะรา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 โดยคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเจาะจงจำนวน 5 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีวิทยฐานะชำนาญการขึ้นไป จำนวน 2 คน และครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานวิชาการและมีวิทยฐานะชำนาญการขึ้นไป จำนวน 3 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ซึ่งกำหนดประเด็นคำถามจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณในประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดของแต่ละด้าน เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์ โดยเครื่องมือได้รับการตรวจสอบความถูกต้อง ความครอบคลุมของเนื้อหา และความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การวิจัยโดยอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน พร้อมปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะก่อนนำไปใช้จริง

หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการถอดความ จัดหมวดหมู่ข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา โดยสังเคราะห์ประเด็นสำคัญตามกรอบการวิจัย และนำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบการพรรณนาวิเคราะห์ เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์ในการบริหารงานวิชาการที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพการประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์ในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนแม่จะเรฯ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก รายละเอียดดังตาราง

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์ในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนแม่จะเรฯ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตากเขต 2 โดยรวมและรายด้าน

(n = 123)

การประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์ในการบริหารงานวิชาการ	($\bar{X}$)	S.D	การแปลผล
ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	3.31	0.81	ปานกลาง
ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	3.50	0.66	ปานกลาง
ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	3.47	0.67	ปานกลาง
ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา	3.55	0.84	มาก
ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	3.74	0.56	มาก
ด้านการนิเทศการศึกษา	3.77	0.54	มาก
ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา	3.54	0.63	มาก
โดยรวม	3.55	0.59	มาก

จากตารางที่ 1 จากตาราง พบว่า สภาพการประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์ในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.55, S.D. = 0.59) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการนิเทศศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = 3.77, S.D. = 0.54) รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ($\bar{X}$ = 3.74, S.D. = 0.56) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ($\bar{X}$ = 3.31, S.D. = 0.81)

2. แนวทางพัฒนาการประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์ ในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนแม่จะเรฯ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 พบว่า

ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา คือ ผู้บริหารควรนำปัญญาประดิษฐ์ (AI) มาใช้ในการวิเคราะห์ทักษะที่จำเป็นในอนาคตของนักเรียนเพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยพร้อมกับพัฒนาการเรียนการสอนของครูและบุคลากรทางการศึกษาให้สอดคล้องหลักสูตรสถานศึกษาในอนาคต และนำปัญญาประดิษฐ์ (AI) มาวิเคราะห์ทักษะที่จำเป็น คาดการณ์อนาคตที่เน้นการบริหารแบบยืดหยุ่นมีวิสัยทัศน์ที่เปิดกว้างมาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อความเป็นเลิศด้านคุณภาพผู้เรียนต่อไป

ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ คือ ครูควรนำปัญญาประดิษฐ์ (AI) มาใช้ในการสร้างเครื่องมือที่เป็นสื่อการเรียนรู้เสริมสำหรับนักเรียนที่เรียนรู้ช้าหรือมีปัญหาในการเรียนและใช้ปัญญาประดิษฐ์ (AI) มาช่วยคัดกรองระบุผู้เรียนที่มีความเสี่ยงในการเรียนรู้ช้าหรือมีปัญหาในการเรียนเพื่อช่วยลดภาระงานครูและประหยัดเวลาที่ครูต้องคัดกรองข้อมูลนักเรียนด้วยตนเองที่มีจำนวนมาก ทำให้ครูสามารถเข้าถึงตัวผู้เรียนที่มีปัญหาได้อย่างรวดเร็ว

ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน คือ โรงเรียนควรนำปัญญาประดิษฐ์ (AI) มาใช้เพราะว่าปัญญาประดิษฐ์ (AI) มีความรวดเร็วในการประมวลผลและลดเวลา ลดภาระงานครู ในการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อระบุจุดแข็งและจุดที่ต้องพัฒนาของนักเรียน เพราะปัญญาประดิษฐ์ (AI) มีความแม่นยำในการระบุจุดแข็งและจุดที่ต้องพัฒนาของนักเรียนและโรงเรียนควรนำปัญญาประดิษฐ์ (AI) มาพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้และทักษะในการใช้ ปัญญาประดิษฐ์ (AI) เพื่อประเมินผลการเรียนรู้รายบุคคลเพื่อระบุจุดแข็งและจุดที่ต้องพัฒนาของนักเรียนยิ่งขึ้น

ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา คือ ผู้บริหารควรใช้ปัญญาประดิษฐ์ (AI) มาวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เพื่อในช่วยลดภาระงานความล่าช้าของผู้บริหารและใช้ปัญญาประดิษฐ์ (AI) มาวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ปัญญาประดิษฐ์ (AI) จะช่วยลดความผิดพลาดและข้อมูลที่ตกหล่นไม่สอดคล้องกันทำ

ให้ข้อมูลมีความเป็นปัจจุบันอีกทั้งปัญญาประดิษฐ์ (AI) ยังมีความรวดเร็วในการประมวลผลข้อมูล ในการวางแผนเชิงกลยุทธ์ พัฒนาหลักสูตร จัดสรรทรัพยากรการวิเคราะห์แนวโน้มทักษะในอนาคต

ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา คือ ผู้บริหารและครูควรใช้ ปัญญาประดิษฐ์ (AI) เพื่อประเมินประสิทธิภาพของสื่อการเรียนรู้ที่ใช้ในการประเมินและปรับปรุง ประสิทธิภาพของสื่อการเรียนรู้ตามความแตกต่างของนักเรียนรายบุคคล ครูและบุคลากรทางการ ศึกษาในโรงเรียนควรได้รับการพัฒนาด้านการใช้ปัญญาประดิษฐ์ (AI) ในการประเมินประสิทธิภาพ ของสื่อการเรียนรู้ให้ทันสมัยใช้ได้จริง

ด้านการนิเทศการศึกษา คือ ผู้บริหารควรใช้ระบบปัญญาประดิษฐ์ (AI) เพื่อ ติดตามและประเมินผลการพัฒนาตนเองของครูหลังจากการนิเทศ เพื่อช่วยในการวิเคราะห์หลักฐาน ในการพัฒนา เช่น แผนการสอน สื่อ บันทึกการสอน บันทึกข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นักเรียน ช่วยลดภาระงานและเวลาของผู้บริหารลง ในการวิเคราะห์จุดแข็งและจุดที่ควรพัฒนาเป็น รายบุคคลมีความรวดเร็วและการให้ข้อมูลย้อนกลับทันทีระบุแนวโน้มนเพื่อวางแผนนิเทศในครั้งต่อไป

ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา คือ ผู้บริหาร ควรประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์ (AI) เพื่อจัดทำข้อมูลและเอกสารประกอบการประเมินคุณภาพ การศึกษายานอก เพื่อช่วยลดภาระงานเอกสารและเวลาของครู ผู้บริหาร ในการวิเคราะห์ แนวโน้ม/จุดเด่น/จุดควรพัฒนา (SWOT/Analysis) ในการจัดทำข้อมูลเอกสารและรวบรวมจัด หมวดหมู่ข้อมูลให้สอดคล้องกับตัวชี้วัด/เกณฑ์และสังเคราะห์ข้อมูลเป็นรายงาน/ตาราง/สรุปผล ได้ อย่างรวดเร็วคืนเวลาให้ครูได้ไปพัฒนาผู้เรียนและการจัดการเรียนการสอน

การสรุปสังเคราะห์แนวทางการประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์ในการบริหารงานวิชาการ ของสถานศึกษา พบว่า ปัญญาประดิษฐ์ (AI) มีศักยภาพในการช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงาน วิชาการ ทั้งด้านการวางแผนหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การนิเทศ ติดตาม และการประกันคุณภาพการศึกษา โดยช่วยให้การบริหารจัดการเป็นระบบ มีความรวดเร็ว และอาศัยข้อมูลเชิงประจักษ์มากขึ้น อย่างไรก็ตาม ยังมีข้อจำกัดด้านความรู้ความเข้าใจของบุคลากร โครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยี และความพร้อมในการใช้งาน ดังนั้น แนวทางการพัฒนาควรมุ่งเน้น การเสริมสร้างสมรรถนะด้าน ปัญญาประดิษฐ์ (AI) ให้แก่ผู้บริหารและครู ควบคู่กับการพัฒนาระบบ

สนับสนุนที่เหมาะสม เพื่อยกระดับคุณภาพการบริหารงานวิชาการและคุณภาพการศึกษาโดยรวมอย่างยั่งยืน

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลจากการวิจัย เรื่อง การประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์ในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนแม่จะเรฯ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 สามารถอธิบายได้ดังนี้

1 สภาพการประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์ในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนแม่จะเรฯ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.55$, S.D. = 0.59) ทั้งนี้เพราะผู้บริหารสถานศึกษาเห็นความสำคัญของการนำ AI มาใช้สนับสนุนการบริหารงานวิชาการ โดยเฉพาะการวิเคราะห์ข้อมูล การพัฒนาสื่อเทคโนโลยี การนิเทศติดตาม และการประกันคุณภาพภายใน ซึ่งช่วยเพิ่มความรวดเร็วในการตัดสินใจและประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา ส่วนด้านการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ และการวัดผลประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากยังต้องอาศัยความรู้ ทักษะดิจิทัล และการประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียนและสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นนทนนท์ คมขำ และธีระเดช จิราธนทัต (2569) พบว่า สภาพปัจจุบันการประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภูเขต โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.79$, S.D. = 0.12)

2 แนวทางพัฒนาการประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์ ในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนแม่จะเรฯ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 พบว่า ผู้บริหารควรส่งเสริมการนำ AI มาใช้เป็นเครื่องมือสนับสนุนการบริหารงานวิชาการในทุกด้าน ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อเทคโนโลยี การนิเทศการศึกษา และการประกันคุณภาพภายใน โดยเน้นการใช้ AI ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้เรียน คาดการณ์ทักษะแห่งอนาคต สนับสนุนการตัดสินใจ และลดภาระงานของครูและผู้บริหาร นอกจากนี้ ผู้บริหารควรพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้และทักษะในการใช้ AI ควบคู่กับการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

ของสถานศึกษา เพื่อให้การประยุกต์ใช้ AI มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา ทั้งนี้เนื่องจาก AI มีความสามารถในการประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ได้อย่างรวดเร็ว และแม่นยำ ช่วยสนับสนุนการตัดสินใจ ลดภาระงาน และเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกฤตย์พัช สารนอก และคณะ (2568) ที่พบว่า ผู้บริหารควรใช้ AI ในการวางแผนและตัดสินใจเชิงกลยุทธ์โดยอิงข้อมูลเชิงประจักษ์ รวมทั้งส่งเสริมการบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้และการบริหารงาน เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืน

องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย การประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์ในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
ในกลุ่มโรงเรียนแม่จะเรฯ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2

จากแผนภาพองค์ความรู้ดังกล่าว แสดงให้เห็นการประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์ในการบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนแม่จะเรา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 สามารถอธิบายได้ ดังนี้

1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ผู้บริหารควรนำปัญญาประดิษฐ์ (AI) มาใช้ในการวิเคราะห์ทักษะที่จำเป็นในอนาคตของนักเรียนเพื่อนำมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยพร้อมกับพัฒนาการเรียนการสอนของครูและบุคลากรทางการศึกษาให้สอดคล้องหลักสูตรสถานศึกษาในอนาคต

2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ครูควรนำปัญญาประดิษฐ์ (AI) มาใช้ในการสร้างเครื่องมือที่เป็นสื่อการเรียนรู้เสริมสำหรับนักเรียนที่เรียนรู้ช้าหรือมีปัญหาในการเรียนและใช้ปัญญาประดิษฐ์ (AI)

3. ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน โรงเรียนควรนำปัญญาประดิษฐ์ (AI) มาใช้เพราะว่าปัญญาประดิษฐ์ (AI) มีความรวดเร็วในการประมวลผลและลดเวลา ลดภาระงานครู ในการประเมินผลการเรียนรู้นักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อระบุจุดแข็งและจุดที่ต้องพัฒนาของนักเรียน

4. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ผู้บริหารควรใช้ปัญญาประดิษฐ์ (AI) มาวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เพื่อในช่วยลดภาระงานความล่าช้าของผู้บริหารและใช้ปัญญาประดิษฐ์ (AI)

5. ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ผู้บริหารและครูควรใช้ปัญญาประดิษฐ์ (AI) เพื่อประเมินประสิทธิภาพของสื่อการเรียนรู้ที่ใช้ในการประเมินและปรับปรุงประสิทธิภาพของสื่อการเรียนรู้ตามความแตกต่างของนักเรียนรายบุคคล

6. ด้านการนิเทศการศึกษา ผู้บริหารควรใช้ระบบปัญญาประดิษฐ์ (AI) เพื่อติดตามและประเมินผลการพัฒนาตนเองของครูหลังจากการนิเทศ เพื่อช่วยในการวิเคราะห์หลักฐานในการพัฒนา เช่น แผนการสอน สื่อ บันทึกรายการสอน

7. ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ผู้บริหารควรประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์ (AI) เพื่อจัดทำข้อมูลและเอกสารประกอบการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะ เรื่อง การประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์ในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนแม่จะเรา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 มีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ควรกำหนดนโยบายนำ AI มาใช้พัฒนาหลักสูตรเพื่อคาดการณ์ทักษะอนาคตควบคู่กับการปลูกฝังคุณธรรมและทักษะมนุษย์
2. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรกำหนดนโยบายสนับสนุนการใช้ AI วิเคราะห์ข้อมูลผู้เรียนรายบุคคลเพื่อออกแบบการเรียนรู้และลดภาระงานครู
3. สำนักทดสอบทางการศึกษา ควรกำหนดนโยบายผลักดันเครื่องมือ AI ในการวัดผลและเทียบโอนผลการเรียนเพื่อเพิ่มความรวดเร็วและแม่นยำในการจัดการข้อมูล
4. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรกำหนดนโยบายส่งเสริมการใช้ AI สนับสนุนงานวิจัยในชั้นเรียนเพื่อช่วยวิเคราะห์ข้อมูลและยกระดับคุณภาพงานวิจัยของครู
5. สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ควรกำหนดนโยบายใช้ AI ในการนิเทศและประกันคุณภาพเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลที่โปร่งใสและต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและนักวิจัย ควรนำผลการวิจัยเปรียบเทียบไปใช้ประเมินความคุ้มค่าและประสิทธิผลของการใช้ปัญญาประดิษฐ์ เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการให้แก่สถานศึกษาในสังกัด
2. ผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครู ควรนำรูปแบบการประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์เชิงปฏิบัติไปใช้เป็นแนวทางจัดการเรียนรู้และการประกันคุณภาพภายใน เพื่อให้ได้นวัตกรรมการบริหารงานวิชาการที่เหมาะสมกับบริบทและความพร้อมที่แตกต่างกันของโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดใหญ่
3. หน่วยงานต้นสังกัดและคณะกรรมการสถานศึกษา ควรนำผลการศึกษาความพร้อมและอุปสรรคไปใช้ในการวางแผนจัดสรรทรัพยากรและงบประมาณ เพื่อลดช่องว่างทาง

เทคโนโลยีและแก้ไขปัญหาการใช้งานปัญญาประดิษฐ์ได้อย่างตรงจุดสำหรับบุคลากรในโรงเรียนทุกขนาด

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2564). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560*. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ.สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2563). *AI เพื่อพัฒนาการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ : 프리ทวอนกราฟฟิค.
- กฤตย์พัช สารนอก, ประสิทธิ์ มงคลเกษตร, และกันตภณ พรหมนิกร. (2568). การบริหารสถานศึกษาในยุคปัญญาประดิษฐ์และวิวัฒนาการการเรียนรู้. *วารสารเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 8(28), 132–147.
- จิตติมา วรณศรี. (2564). *การบริหารจัดการศึกษายุคดิจิทัล*. พิษณุโลก : รัตนสุวรรณการพิมพ์
- นนทนันท์ คมขำ, และธีระเดช จิราธนทัต. (2569). แนวทางการประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1. *วารสารมณีเชษฐาราม วัดจอมมณี*, 9(1), 405–419.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607–610.